

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Lille Mats förskola

Planen gäller från 2023-08-30

Planen ska revideras senast 2024-06-30

Ansvariga för planen: Rektor på Lille Mats Förskola

Innehåll

1. Vår vision
2. Delaktighet
3. Utvärdering
4. Främjande insatser
5. Kartläggning
6. Förebyggande åtgärder
7. Rutiner för akuta situationer

1. Vår vision

På Lille Mats förskola ska alla barn och vuxna känna sig trygga och bli respekterade för den de är, oavsett kön, könsidentitet (vad du själv känner dig som och hur du identifierar dig) eller könsuttryck (har att göra med hur du klär dig eller har med utseende att göra), etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. På vår förskola ska alla vara sitt bästa jag i vardagen och ingen bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling. Föräldrarna ska känna tillit och förtroende när de lämnar sina barn på förskolan.

2. Delaktighet

Anvisning: Enligt skollagen (2010:800) ska en plan mot kränkande behandling upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen i den verksamhet som planen gäller för. Nedan följer hur barnen har varit delaktiga i arbetet kring diskriminering och kränkande behandling. Metoder som kan användas är exempelvis trygghetssamtal, trygghetsobservationer och trygghetsvandringar samt barnsamråd.

Enligt DO deltar både personal, barn och vårdnadshavare i utformning och i arbetet med planen. Nedan följer hur personal och vårdnadshavare har varit delaktiga i arbetet kring diskriminering och kränkande behandling. Metoder som kan användas för personalen är exempelvis samtal på arbetslagsplanering, arbetsplatsträff, medarbetarenkät och medarbetarsamtal. Metoder som kan användas för vårdnadshavare är föräldraråd, föräldraenkät, drop-in, utvecklingssamtal och kontinuerlig information och dialog i den dagliga verksamheten.

Barnens delaktighet

- I förskoleverksamheten är barnen delaktiga i olika former av värdegrundsarbete, t.ex. genom sagor, berättelser och i samtal. Genom olika reflektioner samt övningar uppmuntras barnen att reagera på det som inte upplevs som ok för dem. Arbetet med normer och värden pågår i vardagen där de etiska regler som råder i vårt samhälle är i fokus
- Gemensamma trivselregler utformas av barnen tillsammans med personal.
- Trygghetssamtal och trygghetsobservationer utförs minst en gång per år.
- Trygghetsvandringar utförs minst en gång per år tillsammans med 3-5 åringar.
- Barnsamråd, genomförs kontinuerligt. I samrådet uppmuntras barnen att reflektera samt vara med i beslutsprocesser som t.ex. vilket pedagogiskt material ska vi använda i verksamheten, hur ska vi utforma lärmiljöer tillsammans med personalen och dylikt.

Vårdnadshavares delaktighet

- Information om revidering av planen lämnas varje höst genom att den läggs ut på digital plattform, Abbum. Synpunkter, förslag och idéer kan lämnas till personal eller anonymt i avdelningarnas tyck-till lådor.
- Planen finns att hitta på Östra Göinge kommuns hemsida.
- Föräldraenkät läggs ut till samtliga vårdnadshavare en gång per läsår.
- Frågor som är kopplade till planen kan tas upp på utvecklingssamtal och föräldraträffen.
- Vi förnyar våra tyck-till lådor varje läsår, vi uppmanar er vårdnadshavare att använda dem.

Personalens delaktighet

- Den reviderade planen finns på personalens Teams plattform.
- Diskussioner sker inplanerat i det systematiska kvalitetsarbetet och utvärderas kontinuerligt av rektorn, utvecklingspedagoger och medarbetare. Planen finns med på varje gång vi genomför SKA (Systematiskt kvalitetsarbete), där personalen planerar mer i detalj hur arbetet med planen genomförs.
- Exempel på situationer utifrån PDK lyfts upp på APT-n för en diskussion vid behov.
- Rektor ansvarar för att arbetet sker i linje med planen och att planinnehållet behandlas vid olika forum för all personal.

Förankring av planen

- Tillsammans med barnen arbetar vi på förskolan aktivt med värdegrunden och allas lika värde. Barnen uppmanas att behandla varandra med respekt genom att lyssna på varandra och låta alla uttrycka sig på sitt sätt.
- I det dagliga arbetet uppmanas barnen att berätta när det inte känns bra för de. Detta i form att säga Stopp till sina gruppkamrater och att vända sig till personalen
- När planen revideras läggs den upp på förskolans hemsida, på digital plattform, Abbum samt finns i personalens teamsplattform.
- Planen finns med som ett ämne på planeringsdagar, för att säkerhetsställa att all personal känner till planen och arbetar aktivt med den i det dagliga arbetet.
- Vid nyanställning ansvarar samordnare för att informera om planens innehåll och rutiner.

GRUPP	NÄR	HUR	ANSVARIG
Barn	I det dagliga arbetet.	Genom att aktivt erbjuda alla barn att lära sig att behandla alla med respekt. Genom att barnen uppmanas att reagera på saker som inte känns ok.	Pedagoger
Personal	I planering av pedagogisk verksamhet på	Genom att planen är grunden för hur arbetet planeras för att	Pedagoger

	planerings- samt utvecklingsdagar. Vid individuella samt arbetslagsplaneringar. I utvärdering och vid revidering av planen.	undvika diskriminering och kränkande. behandling. Planen utvärderas av respektive arbetslag varje år. Planen revideras av förskolan varje år.	Pedagoger
Vårdnadshavare	På föräldrträff. Genom insyn i det dagliga arbetet	Planen redovisas på föräldrträff. Resultat av utvärdering presenteras på föräldrträff. Vårdnadshavare bjuds in till att besöka förskolans vardag. Information delges löpande på Abbum	Pedagoger Pedagoger Pedagoger

3. Utvärdering

1. Utvärdering och uppföljning

Hur har förra årets plan utvärderats?

- Under planeringsdagar och vid det systematiska kvalitetsarbetet utvärderas planen och utvärderingen ligger sen som underlag till nästkommande årsarbete.
- Planen utvärderas på vårterminens sista planeringsdag.
- Resultat och effekter av genomförda insatser/åtgärder diskuteras på planeringsdagar.
- Vårdnadshavare delges resultaten av utvärderingen och erbjuds att delta i utvärderingen genom att lägga sina synpunkter i tyck till lådan.
- Det genomförs en föräldraenkät som blir en del av vår utvärdering kring hur vårt tidigare arbete fortlöpt.
- Minst en gång per år genomförs en trygghetsobservation/trygghetssamtal med barnen.

I utvärdering från våren 2023 framkom att vi under läsåret som gått har utarbetat ett mer mångfacetterat arbete med olika kulturer och högtider. Där vi i högre grad än tidigare har uppmärksammat högtider från olika kulturer samt synliggjort språk från olika kulturer i våra lärmiljöer. Vårdnadshavare har gjorts delaktiga i arbetet genom dialog kring vilka högtider de firar samt att personalen har tagit hjälp av dem kring begrepp på olika språk. Barnen har varit delaktiga genom samtal, lek, bokläsning samt deltagit i firandet av de olika högtiderna. Det framkom även att vi behöver utveckla PDK till ett levande dokument i verksamheten där alla delar genomförs och dokumenteras på samtliga avdelningar. Utifrån vårdnadshavarenkäten framkom att vi behöver utveckla kommunikationen mellan förskola och hem.

Målet är att utveckla kommunikationen mellan förskola och hem med samtliga familjer oavsett etnisk tillhörighet, kön, könsidentitet, ålder, religion/trosuppfattning, sexuell läggning och funktionsvariationer.

ÅTGÄRDER / MÅL	GENOMFÖRANDE	FÖRVÄNTAD EFFEKT
<u>MÅL: Utveckla kommunikationen mellan förskola-hem med samtliga vårdnadshavare</u>	Utarbeta tydliga strukturer för kommunikation mellan förskola-hem vid lämning/hämning av barn. Bjud in vårdnadshavare till att delta i verksamheten i högre utsträckning. Uppmuntra vårdnadshavare att använda förskolans bibliotek samt bokpåsar. Erbjud vårdnadshavare att delta i undervisningen i högre utsträckning. Föra kontinuerliga dialog om barnens utveckling i form av olika samtal både spontana och planerade.	Öka vårdnadshavares inflytande och delaktighet i verksamheten. Högre andel svar i vårdnadshavarenkäten.

Delaktiga i utvärderingen av förra årets plan

Rektor, personal, vårdnadshavare och barn.

Vad blev resultatet av utvärderingen?

Se ovan.

Årets plan ska utvärderas senast

2024-06-30

Ansvarig för att årets plan utvärderas är

Rektor för Lille Mats Förskola

4. Främjande insatser

Främja likabehandling utifrån diskrimineringsgrunderna

Främjande arbetssätt utifrån utvärderingarna:

Eventuella problem- och riskområden som identifieras ligger till grund för planeringen av de åtgärder som ska genomföras för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Kartläggningen omfattar inte bara förekomsten av

diskriminering, trakasserier och kränkande behandling utan även en översyn av den egna organisationen på såväl individ-, grupp- och organisationsnivå. Rutiner ses därför över för att minimera risken för att det uppstår strukturer som bidrar till diskriminering

Områden som berörs av denna insats

- Kränkande behandling
- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Diskrimineringsgrund	Var är vi (risk och hinder)?	Vart ska vi (målsättning)?	Hur gör vi (åtgärd)?	Ansvarig	Tidsplan (uppföljning)
Kön	<p>Vi behandlar alla barn lika oavsett kön</p> <p>Vi utgår från genusperspektivet i våra lärmiljöer. –</p> <p>Viktigt att tänka på vårt förhållningssätt, hur vi bemöter flickor/pojkar med röstläge, kommentarer mm.</p>	<p>Alla ska känna att de får vara sitt jag oavsett kön</p> <p>Lärmiljöer är tydligt utformade utifrån genustänket</p> <p>I vårt förhållningssätt bemöter vi flickor/pojkar på samma sätt med röstläge, kommentarer mm.</p>	<p>Uppmuntra barnen att vara sitt eget jag på flera olika sätt</p> <p>Personalen reflekterar kring lärmiljöerna på pedagogiska planeringar</p>	<p>Personal Rektor</p> <p>Personal</p> <p>Personal</p>	<p>Kontinuerligt, året om</p> <p>Kontinuerligt året om</p> <p>I vardagen</p>
Könsöverskridande identitet eller uttryck	<p>Vi respekterar allas könsöverskridande identitet eller uttryck</p> <p>Vi pratar med barnen om hur familjer kan se olika ut, mamma-mamma-barn, mm.</p>	<p>Alla ska känna sig trygga oavsett könsöverskridande identitet eller uttryck</p> <p>Barnen känner till och förstår att familjer kan se olika ut, mamma-</p>	<p>Vi lyfter vid behov olika dilemman för att stärka den gemensamma grunden i frågan</p> <p>Detta lyfts med barnen vid en spontan samt styrd undervisning</p>	<p>Personal Rektor</p> <p>Personal</p>	<p>Kontinuerligt, året om</p> <p>Kontinuerligt, året om</p>

		mamma-barn mm			
Etnisk tillhörighet	Vi bemöter alla i omgivningen med respekt oavsett etnisk tillhörighet	Alla ska känna sig välkomna hos oss oavsett etnisk tillhörighet	Vi introducerar i vår lärmiljö olika etniska bakgrunder genom att ha olika dockor, reflekterar med barnen kring olikheterna och verkar för allas lika värden. Vi använder Polyglutt.	Personal	Kontinuerligt, året om
Religion eller annan trosuppfattning	Vi har rutiner för att uppmärksamma de olika religioner i vår närhet bland barn såväl som vuxna Vi har ett öppet och nyfiket förhållningssätt Vi samlar kunskap från vårdnadshavare, personal och barn.	Barnen ska ha kännedom om att det finns olika religioner Få kunskap om olika religioner och trosuppfattningar Kunna använda denna kunskap i undervisningen	Vid olika tillfällen lyfter vi upp detta i spontan samt styrd undervisning I vårt förhållningssätt ska vi visa tydligt att vi är nyfikna på olika religioner	Personal Personal Personal	Kontinuerligt, året om I vardagen Kontinuerligt
Funktionsvariation	Vi anpassar förskolans utbildning efter barnens behov. Det finns en risk barn emellan	Alla ska känna att de lyckas i vardagen	Kommunicera med barnen om olikheter, likheter allas lika värde oavsett funktionsvariation	Personal	Kontinuerligt, året om

	<p>t.ex. diskriminering pga. funktionsvariation.</p> <p>När det är aktuellt upprättas en rutin för det aktuella behovet tillsammans med specialpedagog.</p> <p>Vi tänker på att ha en förskolemiljö som är tillgänglig för alla barn.</p> <p>Alla barn får förutsättningar att lyckas och uppleva sig vara en tillgång i gruppen. Det gäller utformande av fysisk miljö såväl som personalens förhållningssätt</p>	<p>Alla barn ska bemötas utifrån sina behov och förutsättningar</p> <p>Alla barn ska utvecklas i den pedagogiska miljön</p> <p>Alla barn ska känna tillhörighet i gruppen</p>	<p>Specialpedagog och rektor/personal utarbetar tydliga rutiner för att erbjuda alla barn att vara sitt bästa jag i vardagen</p> <p>Kontinuerligt planera/ändra förskolans miljöer</p> <p>Kontinuerligt reflektera kring förutsättningar i barngrupperna</p>	<p>Personal Rektor</p> <p>Personal</p> <p>Personal Rektor</p>	<p>Vid behov</p> <p>Åter om</p> <p>Året om</p>
Sexuell läggning	<p>Vi bemöter alla likadant oavsett sexuell läggning</p>	<p>Alla ska känna att de är välkomna till förskolan oavsett sexuell läggning</p>	<p>Kontinuerligt reflektera med barnen om olika familjer t.ex. Regnbågsfamiljer</p>	<p>Personal</p>	<p>Året om</p>

Ålder	Det finns en risk att vi inte ger barnen utrymme till att pröva svårare utmaningar	Barnen ska vara trygga i att ta sig an olika utmaningar om det inte överskrider deras säkerhet oavsett ålder	Vi introducerar och gör materialet tillgängligt i våra lek och lärmiljöer så att barnen blir självständiga och känner att de lyckas Vi låter barnen utforska, uttrycka sig samt ger dem redskap, exempelvis: lära gå vagn, dockvagn ifall barnen behöver stöd att lära sig gå. Utvecklar barnens språkförråd genom högläsning, upprepning av ord.	Personal	Kontinuerligt, åter om
Sexuella trakasserier	Vi respekterar allas sexuell läggning och har inte erfarenhet av diskriminering pga. detta på förskolan	Alla ska känna trygghet i att vara den man är på förskolan	Kontinuerliga reflektioner för att stärka den gemensamma grunder i frågan	Personal Rektor	Kontinuerligt, året om
Repressalier	Någon dålig behandling eller bestraffning förekommer inte på förskolan.	En gemensam grund, som alla kan stå på ska finnas på förskolan	Vi arbetar med den gemensamma grunden inom barnsyn, förhållningssätt osv.	Rektor Personal	Kontinuerligt, året om

Mål och uppföljning

Mål

- Vi anpassar förskolans utbildning efter barnens behov oavsett funktionsvariation.

Kartläggning av barngruppens behov genomförs i början av varje termin samt vid behov. Varje arbetslag ansvarar för att göra en kartläggning,

Uppföljning:

- Arbetslagen följer upp planen kontinuerligt på veckoplaneringen samt SKA dagar.
- Arbetslagen planerar näst kommande arbete utifrån kontinuerliga uppföljningar

Åtgärder för att nå målen

- Implementera ett kartläggningsmaterial utifrån TSI arbetet (Tidiga samordnade insatser).
- Implementera kartläggningsmatriser inom barns språk- och matematikutveckling.
- Utifrån kartläggningsmaterialen öka personalens kompetens kring att anpassa utbildningen utefter alla barns behov.
- Ökat samarbete med socialtjänsten, BHT (Barnhälsoteam) och BVC (Barnvårdscentral).
- Ökat samarbete mellan avdelningarna, att ta inspiration och lära av varandra.

Utvecklingspedagoger finns som stöttning för arbetslagen i arbetet med de olika matriserna.

Ansvariga för insatsen

All personal har ansvar för att arbeta aktivt med kartläggningen och matriserna.

Utvecklingspedagoger ansvarar för att kartläggning och matriserna tidsmässigt planeras in samt att de genomförs inom tidsramen.

Tidpunkt för när insatsen ska vara klar

Åtgärderna utförs löpande under läsåret.

5. Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Kartläggning utifrån TSI arbetet.

Kartläggningen har genomförts av pedagoger. Utvecklingspedagogerna har sammanställt materialet tillsammans med rektor. Rektor har varit ansvarig för att åtgärder utifrån kartläggningen har satts in.

Områden som berörs i kartläggningen

- Kränkande behandling
- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Hur har barn och föräldrar gjorts delaktiga i kartläggningen?

- Barnen har varit delaktiga i planerade pedagogiska samtal med pedagoger.
- Barnen har även uppmuntras att spontant uppmärksamma saker som de anser är fel där sedan pedagog kan avgöra om det är kopplat till planens arbete.
- I undervisningen (spontan och planerad) finns värdegrundsarbetet med under varje dag.
- Barnsamråd i olika former, kontinuerligt
- Trygghetvandringar med 3–5 åringar.
- Trygghetsobservationer med 1–3 åringar.
- Vårdnadshavare erbjuds att vara delaktiga genom att lägga förslag, tankar och idéer i vår tyck till låda.

Hur har personalen gjorts delaktiga i kartläggningen

- Personalen genomför kartläggning och diskuterar på långa måndagar
- Personalen är delaktig genom kartläggning, arbetslagsarbete och på gemensamma planeringsdagar för all personal.

Resultat och analys av kartläggningen

Resultat och analys av kartläggningen bearbetas i arbetslagen för att utveckla undervisningen i barngrupp. Utvecklingspedagoger och rektor bearbetar resultat och analys på övergripande förskolenivå.

6. Förebyggande åtgärder

Innan vi kontaktar BHT har vi kartläggningsmatriser för TSI som vi använder oss av.

Områden som berörs av denna insats

- Kränkande behandling
- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Rektor ansvarar för att lyfta arbetet vid olika forum. Personalen ansvarar för att utföra kartläggningen utifrån TSI-arbetet.

Mål

Vi anpassar förskolans utbildning efter barnens behov oavsett funktionsvariation.

Uppföljning

- Vi följer upp detta arbete på utvecklingsdagar, avdelningsreflektioner, APT

Ansvar

Ansvarig för detta arbete är hela förskolan.

- Rektor och utvecklingspedagogerna ansvarar för att lyfta målen vid olika sammanträffande kontinuerligt.

Åtgärder

- Vi arbetar kontinuerligt och vid behov med att dramatisera/ge exempel på olika dilemman/kollegiala reflektioner kopplade till barns funktionsvariationer.
- Genom kartläggningsmaterial få insyn i utvecklingsområden.

Motivering till vald åtgärd

Detta för att alla barn ska få den utbildning som de är berättigade till samt får vara sitt bästa jag i vardagen.

Ansvariga för insatsen

Rektorn ansvarar för att lyfta dessa ovannämnda områden med personal, reflektera och följa upp.

Tidpunkt för när förebyggande åtgärd ska vara klar

Juni 2024

7. Rutiner för akuta situationer

Policy

Det råder nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling på förskolan.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Förskolan följer Östra Göinge kommuns rutin för arbetet med diskriminering och kränkande behandling. För att tidigt upptäcka diskriminering och kränkande behandling sker utvärdering av verksamhetens arbete fortlöpande enligt de punkter som beskrivits i planen tidigare.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Vårdnadshavare uppmanas att i första hand vända sig till personalen på barnets avdelning och i andra hand till rektorn på förskolan.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Förskolan följer Östra Göinge kommuns rutin för arbetet med diskriminering och kränkande behandling. Blanketterna som används finns på Intranätet (Ögat). Detta innebär följande:

ÅTGÄRD	NÄR SKA DET VARA KLART	ANSVARIG
1. Pedagog informerar rektor som anmäler misstanke om kränkning till huvudman.	Snarast efter kännedom	Pedagog som fått kännedom om händelsen.
2. Samtal sker med både den utsatte och den som utsatts för att kartlägga vad som hänt och för att få eventuella kränkningar att upphöra. Hänsyn tas till de berördas ålder. Samtal sker även med berörda vårdnadshavare.	Snarast efter anmälan	Pedagog som fått kännedom om händelsen. Vid behov stöttar rektor med utredningsarbetet.
3. Hela arbetslaget kartlägger nuläget på avdelningen, detta bör ske på individ-, grupp- och organisationsnivå.	Snarast efter anmälan	Arbetslag med ledning av arbetslagsledare.
4. Vid de tillfällen som kartläggningen visar att diskriminering, trakasserier eller kränkningar har skett: Samtal och beslut i arbetslaget om vilka åtgärder som krävs på individ-, grupp- och organisationsnivå. Vårdnadshavarna informeras gällande åtgärderna. Vid behov kontaktas även centrala barn och elevhälsan.	Snarast efter det att utredningen är färdigställd.	Rektor tillsammans med arbetslag.
5. Uppföljning av åtgärderna genom ny kartläggning.	Inom två månader från det inträffade	Rektor

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Förskolan följer Östra Göinge kommuns rutin för arbetet med diskriminering och kränkande behandling. Blanketterna som används finns på Intranätet (Ögat). Detta innebär följande:

ÅTGÄRD	NÄR SKA DET VARA KLART	ANSVARIG
1. Pedagog informerar rektor som anmäler misstanke om kränkning till huvudman.	Snarast efter kännedom	Pedagog som fått kännedom om händelsen.
2. Samtal sker med både den utsatte och den som utsatts för att kartlägga vad som hänt och för att få eventuella kränkningar att upphöra. Hänsyn tas till barnets ålder. Samtal sker även med berörda vårdnadshavare.	Snarast efter anmälan	Rektor.
3. Hela arbetslaget kartlägger nuläget på avdelningen, detta bör ske på individ-, grupp- och organisationsnivå.	Snarast efter anmälan	Arbetslag med ledning av arbetslagsledare och rektor.
4. Vid de tillfällen som kartläggningen visar att diskriminering, trakasserier eller kränkningar har skett: Samtal och beslut i arbetslaget om vilka åtgärder som krävs på individ-, grupp- och organisationsnivå. Vårdnadshavarna informeras gällande åtgärderna. Vid behov kontaktas även centrala barn och elevhälsan. Rektor kontaktar HR.	Snarast efter det att utredningen är färdigställd.	Rektor tillsammans med arbetslag.
5. Uppföljning av åtgärderna genom ny kartläggning.	Inom två månader från det inträffade	Rektor

Rutiner för uppföljning

Tidsplan preciseras ovan. Anmälan, utredning och uppföljningar sker på avsedda blanketter som finns på intranätet (Ögat).

Rutiner för dokumentation

Tidsplan preciseras ovan. Anmälan, utredning och uppföljningar sker på avsedda blanketter som finns på intranätet (Ögat).

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

* En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet av pojkar på förskolan. [diskriminering]

* När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

* En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]

* En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]

Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

* Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]

* David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

* Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]

* Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]